

Wielkopolska
Izba Rolnicza

Wyzwania wielkopolskiego rolnictwa wobec kryzysu klimatycznego i kryzysu różnorodności biologicznej w aspekcie europejskich dążeń do osiągnięcia neutralności klimatycznej poprzez wprowadzenie Europejskiego Zielonego Ładu i zawartymi w nim strategiami: „Różnorodności biologicznej” i „Od pola do stołu”

Komisja Rolnictwa i Rozwoju Wsi Sejmiku Województwa Wielkopolskiego

Zespół ekonomiczny WIR

Wyzwania

- **Kryzys klimatyczny**
- **Zagrożona bioróżnorodność biologiczna**
- **Skutki agresji Rosji na Ukrainę**
- **Wysokie ambicje Komisji Europejskiej**
- **Krótki czas na wdrożenie Krajowego Planu Strategicznego**

Wyzwania – kryzys klimatyczny

Wielkopolska
Izba Rolnicza

- **Kryzys klimatyczny jest faktem, a rolnictwo jest jednocześnie jego częściowym sprawcą oraz ofiarą – rolnictwo odpowiada za emisję około 12% gazów cieplarnianych.**
- **Wielkopolska jest szczególnie dotknięta tym kryzysem, poprzez malejącą liczbę opadów oraz ich nieregularność – długie okresy suszy przeplatane są gwałtownymi zjawiskami takimi jak nawałne deszcze.**
- **Przewaga gleb słabszych stanowi dodatkowe wyzwanie w połączeniu ze zmianami klimatycznymi.**
- **Zmiany klimatu będą miały negatywny wpływ na ekonomikę produkcji rolniczej oraz ryzyko prowadzenia tej działalności.**
- **Szpecially produkcja zwierzęca będzie pod silną presją związaną z ochroną klimatu.**
- **Zmiany klimatyczne w skali globalnej ograniczą możliwość produkowania żywności na wielu obszarach globu.**

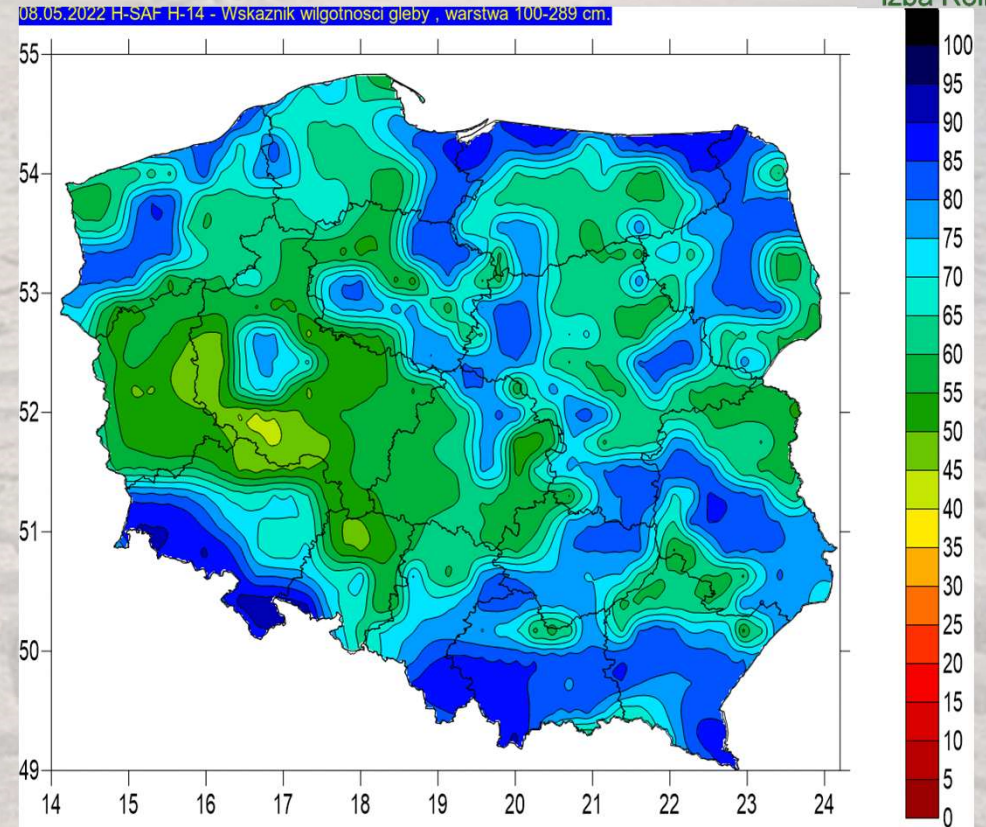
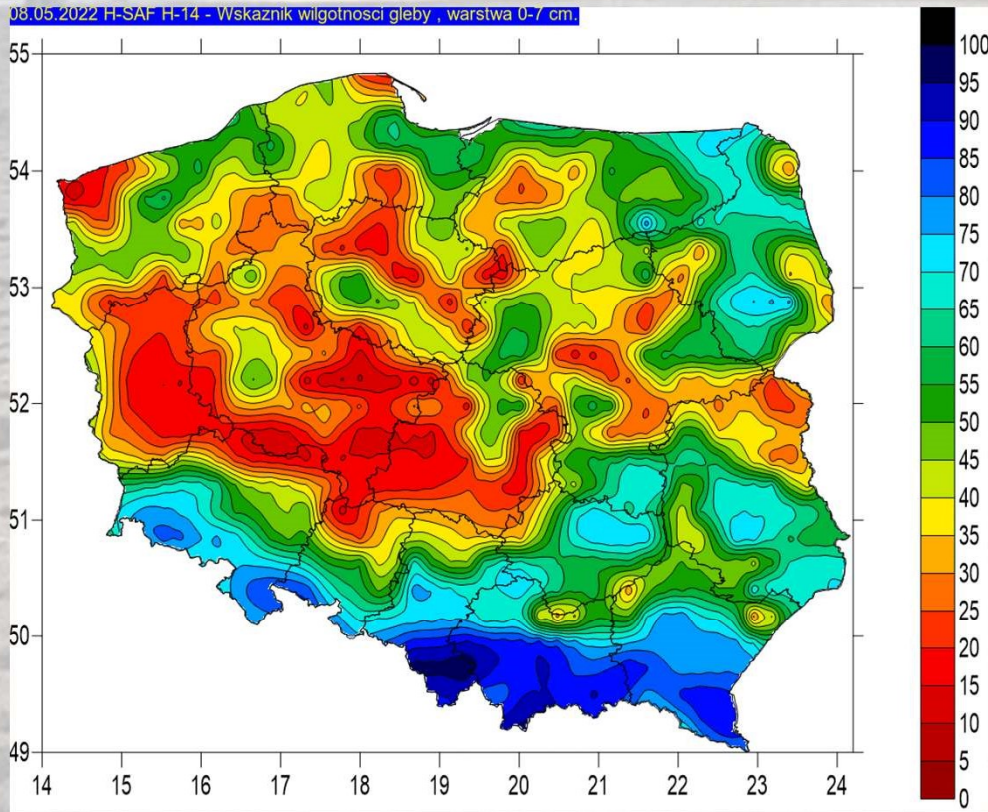
Niedobory wody w glebie powiększają się coraz bardziej

Wielkopolska
Izba Rolnicza

Wskaźnik wilgotności gleby, warstwa 0-7 cm

Wskaźnik wilgotności gleby, warstwa 100-289 cm

Dane – 8 maja 2022 rok

Wyzwania – bioróżnorodność biologiczna

Wielkopolska
Izba Rolnicza

- **Ekonomika rolnictwa w dobie globalizacji wymusza zwiększanie skali produkcji rolniczej i maksymalizację jej wydajności.**
- **Rolnicy, aby zarabiać tyle samo, muszą produkować więcej.**
- **Wymusza to maksymalizację wykorzystania terenów wiejskich w kierunku rolniczym oraz rezygnację z dywersyfikacji upraw i pójście w kierunku monokultury – dobrym przykładem jest uprawa kukurydzy, której skala w roku 2021 była rekordowa, a rok obecny ten rekord może jeszcze wyśrubować.**
- **Analizy prowadzone przez WIR pokazują, że obecna sytuacja cenowo-kosztowa będzie prowadzić do redukcji uprawy ziemniaków na skrobię, czy też buraków cukrowych na rzecz uprawy zbóż, rzepaku i kukurydzy.**
- **Skutki w dłuższej perspektywie czasu, to nasilenie obecności patogenów, zwiększanie ilości używanych ŚOR, czy pogorszenie jakości gleby.**
- **Rezygnacja wielu gospodarstw z produkcji zwierzęcej prowadzi również do zmniejszenia bioróżnorodności biologicznej.**

Wyzwanie – skutki agresji Rosji na Ukrainę

Wielkopolska
Izba Rolnicza

- **KRYZYS ENERGETYCZNY** – uniezależnienie gospodarki UE od surowców energetycznych z Rosji jest konieczne i będzie to kosztowne.
- **KRYZYS NAWOZOWY** – Rosja i Białoruś dostarczały nawozy do krajów UE.
- **KRYZYS ŻYWNOŚCIOWY** – brak dostaw zbóż, kukurydzy i drobiu z Ukrainy może doprowadzić do braku żywności oraz wzrostu jej cen.

Wyzwanie – wysokie ambicje Komisji Europejskiej

Wielkopolska
Izba Rolnicza

- **Wspólna Polityka Rolna pod „polityczno/ideologicznym” dowództwem V-ce Przewodniczącego Komisji Europejskiej - Fransa Timmermansa.**
- **Zdecydowanie za dużo, za szybko oraz za mało pieniędzy przeznaczanych na tak ambitne cele.**
- **Polski Krajowy Plan Strategiczny jest wyważony, jednak Komisja Europejska zgłosiła do niego szereg uwag – m.in. w zakresie zbyt mało ambitnych celów redukcyjnych oraz wzrostu skali rolnictwa ekologicznego.**
- **Nowa Wspólna Polityka Rolna w szczególności dotknie rolnictwo wysoko towarowe – a takim właśnie jest rolnictwo wielkopolskie.**

„Piekielny dylemat” Europejskiego i wielkopolskiego rolnictwa

Wielkopolska
Izba Rolnicza

Kombinacja opisanych wcześniej wyzwań prowadzi do następujących pytań:

- **Jak produkować więcej płodów rolnych, zużywając mniej środków produkcji – takich jak nawozy, środki ochrony roślin, antybiotyki oraz ograniczając powierzchnię gruntów rolnych w celu zwiększania bioróżnorodności i zwiększając powierzchnię upraw ekologicznych?**
- **Kto za to zapłaci?**
- **Czy Unia Europejska ma być klubem bogatych konsumentów szukających żywności ekologicznej, czy raczej brać na siebie większą odpowiedzialność w zakresie wyżywienia populacji światowej?**

Możliwe/konieczne działania krótkoterminowe

- Naszym zdaniem należy wydłużyć okres funkcjonowania PROW na dotychczasowych zasadach o kolejny rok.
- W tym czasie należy wdrażać testowo niektóre z ekoschematów.
- Krajowy Plan Strategiczny powinien zostać lepiej dostosowany do innych wyzwań aniżeli klimatycznych.
- Stanowisko Wielkopolskiej Izby Rolniczej popiera i reprezentuje większość organizacji rolniczych w Europie, np. COPA/COGECA.
- Na początku maja br. Parlament Europejski nie zgodził się na realizację jednego z celów Komisji Europejskiej, jakim jest zwiększenie upraw ekologicznych do 25%.

Możliwe/konieczne działania średnio i długoterminowe

Walka o wodę (ważne aspekty w zatrzymywaniu wody w glebie):

- substancja organiczna w glebie (ochrona istniejącej i zadbanie o wytworzenie/wprowadzenie nowej),
- retencja krajobrazowa,
- melioracje z naciskiem na zatrzymywanie wody,
- przywracanie mokradł,
- jak najmniej uprawy konwencjonalnej (orkowej),
- jak najwięcej upraw bezorkowych,
- zadrzewienia śródpolne, oczka wodne, itd.,
- uprawa odmian mniej wrażliwych na niedobory wody.

Możliwe/konieczne działania średnio i długoterminowe

Wielkopolska
Izba Rolnicza

- **Innowacyjne technologie, rolnictwo precyzyjne i cyfrowe – możliwość zastąpienia nawozów i środków ochrony roślin.**
- **Rolnictwo węglowe i włączenie rolników w system certyfikatów emisyjnych.**
- **Przygotowanie polskiej branży rolnej do konkurowania w sytuacji oznakowania produktów śladem węglowym.**
- **Produkcja energii przez gospodarstwa rolne – spółdzielnie energetyczne.**
- **Doradztwo i transfer wiedzy.**
- **Współpraca rolników.**
- **Większy budżet – więcej środków z Krajowego Planu Odbudowy.**
- **Włączenie konsumentów w finansowanie rolnictwa zrównoważonego – poprzez oznakowanie produktów w sklepie i akcje edukacyjne.**

Podsumowanie

Wielkopolska
Izba Rolnicza

- Strategie Komisji Europejskiej będą realizowane poprzez Krajowe Plany Strategiczne.
- Komisja Europejska przesłała uwagi do projektu KPS-u przedstawionego przez stronę polską – dotyczą one mało ambitnych celów związanych z ekologią i redukcją nawożenia, zużycia środków ochrony roślin i antybiotyków oraz zbyt małą skalą oddziaływania ekoschematów.
- Ocena KE pokrywa się częściowo z naszą oceną, przy czym zdaniem Wielkopolskiej Izby Rolniczej podstawowym mankamentem KPS-u jest niewystarczająca wielkość środków finansowych, szczególnie w obszarze inwestycji oraz zachęt finansowych do stosowania praktyk przyjaznych dla środowiska i klimatu

Podsumowanie

Wielkopolska
Izba Rolnicza

- Walka ze zmianami klimatycznymi oraz zwiększanie bioróżnorodności leży w długoterminowym interesie rolników.
- Niemniej jednak w perspektywie krótkoterminowej i przy braku dostatecznych środków finansowych zwyciężać będzie optymalizacja kosztów i maksymalizacja doraźnych korzyści finansowych.
- Wszystkich nas czeka praca edukacyjna w zakresie przygotowania rolników do wdrażania modelu rolnictwa zrównoważonego.
- Kluczem do sukcesu – ślad węglowy!!!
- Zdecydowanie jest najwyższy czas na regionalizację WPR w Polsce, dostrzega to Komisja Europejska w ocenie KPS, niestety MRiRW nie postrzega różnic regionalnych jako znaczących.